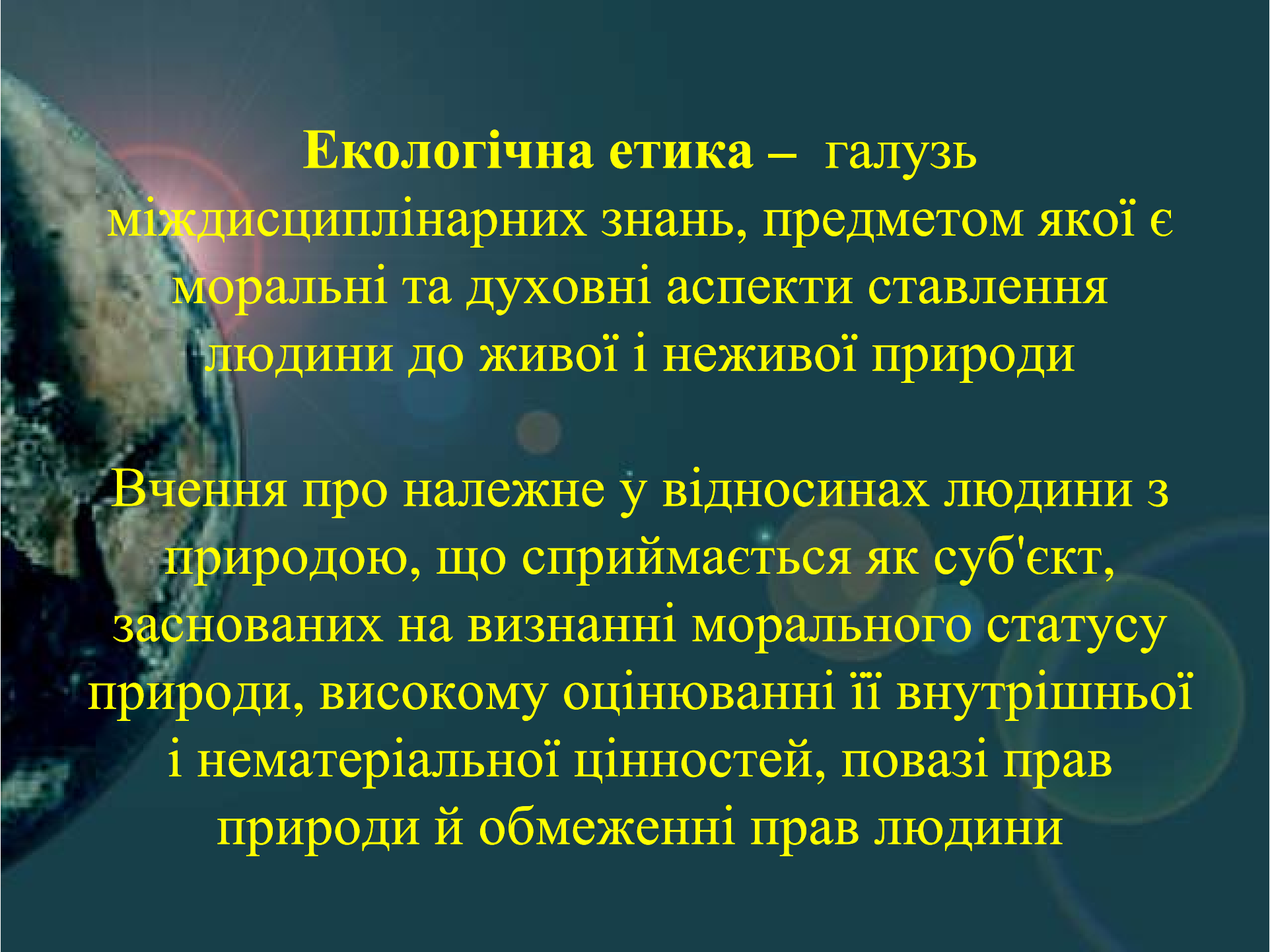

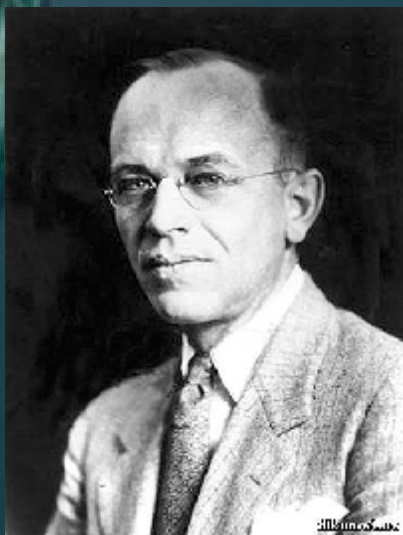
Тема 11
Екологічна етика. Роль
громадськості у впровадженні
принципів сталого розвитку

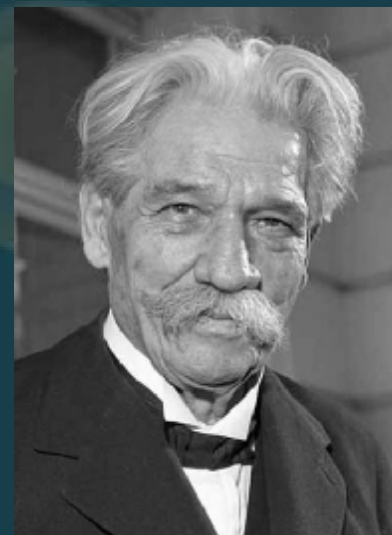
**Екологічна етика – галузь
міждисциплінарних знань, предметом якої є
моральні та духовні аспекти ставлення
людини до живої і неживої природи**

**Вчення про належне у відносинах людини з
природою, що сприймається як суб'єкт,
заснованих на визнанні морального статусу
природи, високому оцінюванні її внутрішньої
і нематеріальної цінностей, повазі прав
природи й обмеженні прав людини**

Засновниками екологічної етики можна назвати американського еколога і природоохоронника Олдо Леопольда (1887–1948) і німецького лікаря і філософа Альберта Швейцера (1875–1965)

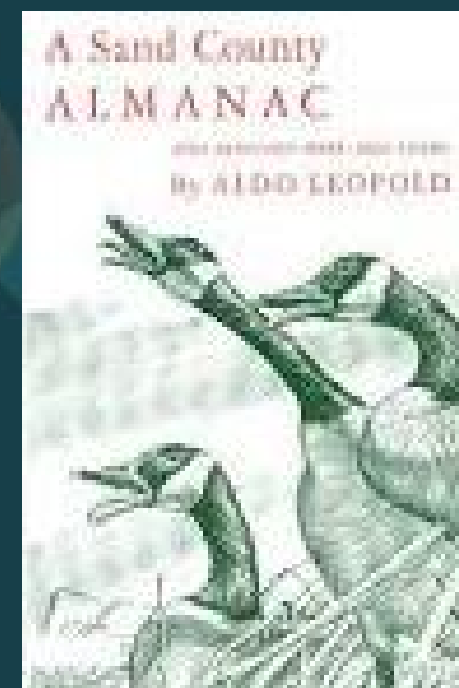

Леопольд Олдо

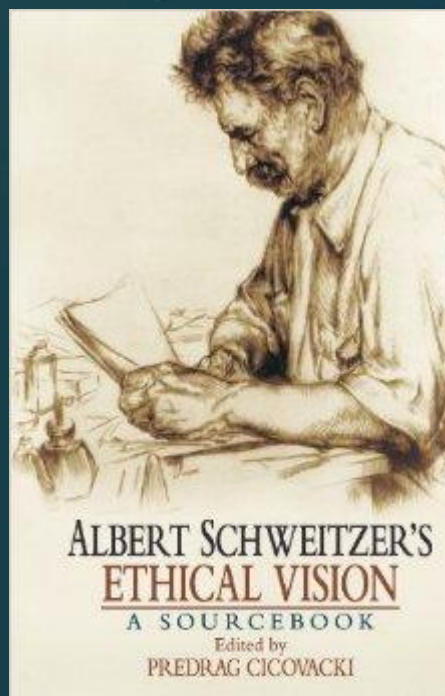
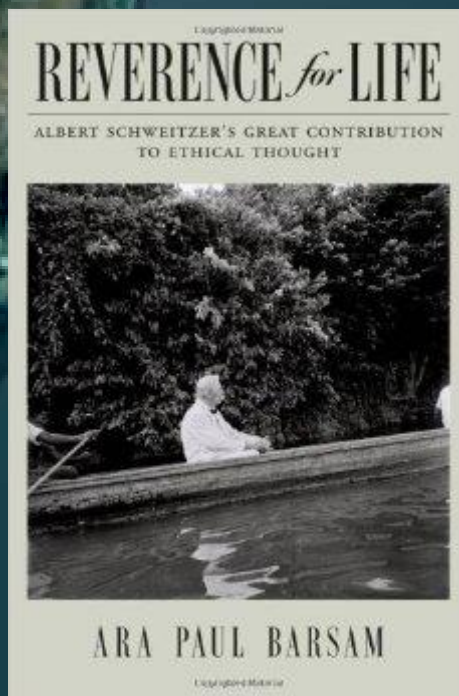

Альбер Швейцер

**Класична праця О. Леопольда
«Календар піщаного
графства» була видана у 1949
році, після смерті його автора.
У 1953 році вийшли інші його
книги під заголовком
«Кругова ріка». У цих роботах
О. Леопольд розвив свої
погляди з екології,
екологічної етики (етики
землі) і природоохоронної
естетики**

Етика благоговіння перед життям (універсальна етика) розроблена Альбертом Швейцером у класичних працях «Культура й етика» (написана на початку 20-х років і видана в 1923 році), а також у «Вченні про благословення перед життям»

Завдання екологічної етики

- 1) Доповнення наукової, правової, економічної та інших видів оцінки впливу на довкілля їх етичною оцінкою
- 2) Створення метамови для забезпечення взаєморозуміння між фахівцями різних галузей знань
- 3) Забезпечення аргументації на користь забезпечення збереження об'єктів довкілля
- 4) Пробудження совісті людини, покладання відповідальності за збереження природи на планеті на кожну окрему особу
- 5) Забезпечення базових посилок, виходячи з яких можна здійснювати аналіз поточної ситуації та розробляти відповідні рекомендації щодо її покращення

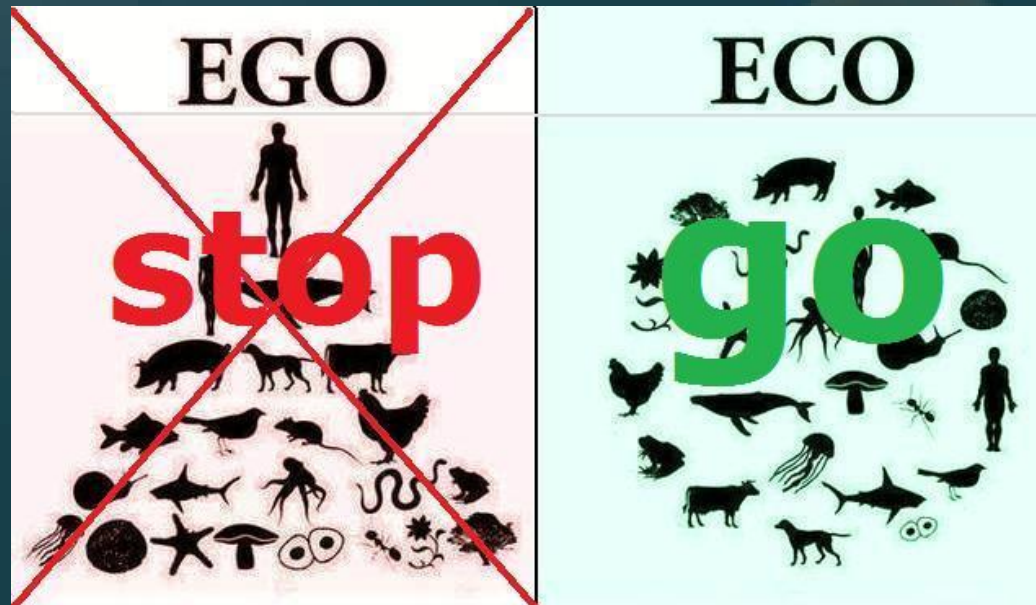
Принципи екологічної етики

- Не нашкодь
- Не втручайся
- Будь порядним
- Дотримуйся прав природи
 - Компенсуй шкоду
- Спрямованість у майбутнє

Основні концепції та напрямки екологічної етики

- Екоцентриські моделі
- Біоцентричні моделі
- Екобіоцентричні моделі
- Етика дикої природи

**Екоцентризм – світоглядна концепція,
згідно з якою всі види дикої природи та
екосистеми є морально значимими й
вимагають більшої моральної турботи,
ніж окремі особини**

Джеймс Лавлок

(1913)

**“Земля веде себе як надорганізм,
який складається з усієї сукупності
живих об’єктів та їх матеріальної
оболонки”**

“Саморегуляція клімату й хімізму планети – це процес, який склався внаслідок спільної, для загального блага, еволюцію скельних порід, повітря і океану, а також живих організмів”

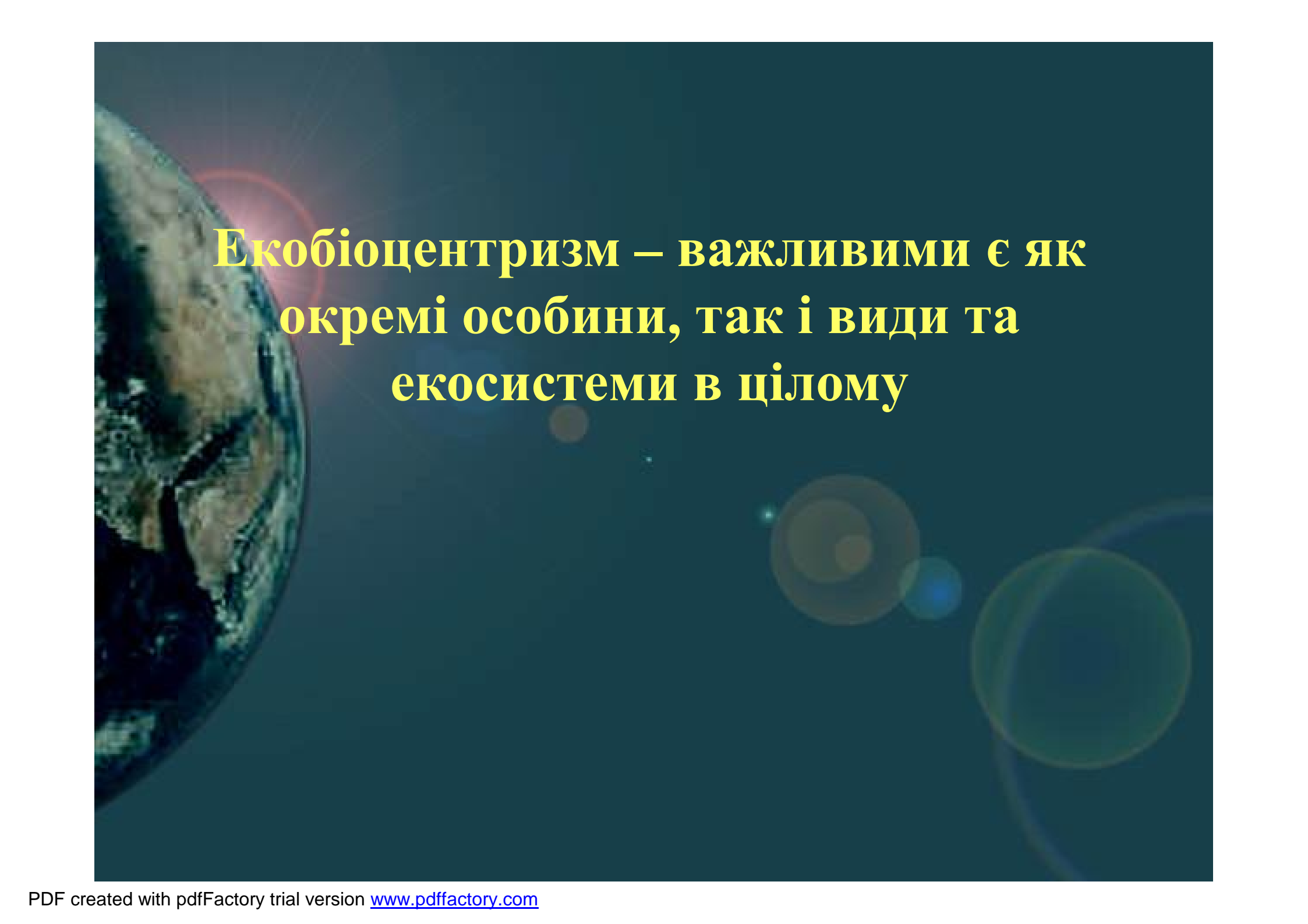
Холістична теорія Геї Дж. Лавлока

Теорія Геї не виходить прямо на екоцентризм, як етичну парадигму, але з неї слідують наслідки, які приводять до біосферної етики, яка за своєю суттю є екоцентричною:

«Якщо ми розуміємо світ, як суперорганізм, частина якого – ми самі (не господарі, не квартиранти і навіть не пасажери) у нас є шанс, наш вид Homo sapiens зможе прожити весь свій “гарантійний строк”. Це залежить від вас і від мене»

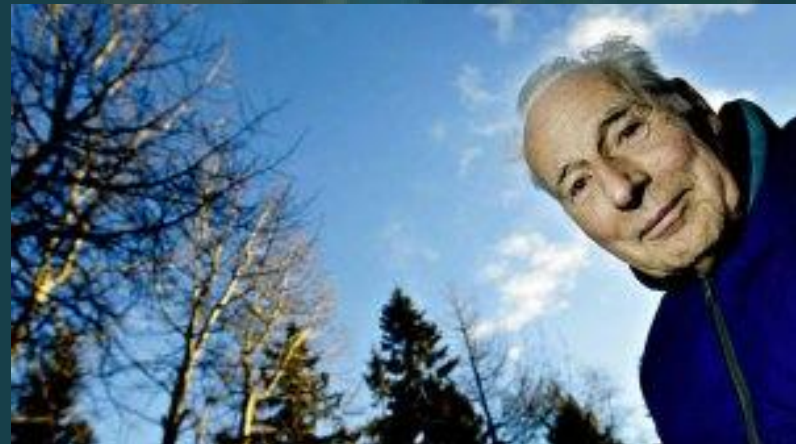
Біоцентризм (біоцентричний індивідуалізм) – світоглядна концепція, згідно з якою окремі особини живих істот, насамперед птахів і ссавців, є морально значимими і вимагають турботи. В якості суб'єкта моралі, морального партнера розглядаються окремі ссавці і птахи

Екобіоцентризм – важливими є як окремі особини, так і види та екосистеми в цілому

Глибинна екологія

Термін «глибинна екологія» ввів в обіг норвезький екофілософ і активіст Арне Нейс, який зробив в 1973 році заяву про принципову різницю між екологами-реформаторами, яких він назвав «поверхневими» або «дрібними» і «глибинним» екологічним рухом

Основні положення глибинної екології:

- Визнання самотійної цінності всіх форм життя, незалежно від їх корисності для людини
- Усвідомлення багатства та різноманітності форм життя, які мають власну цінність і сприяють розквіту людства
- Людина не має права зменшувати багатство і різноманітність форм життя (крім випадків задоволення її насущних потреб)
- Розквіт людства та його культури може відбуватися в умовах скорочення його чисельності
- Сучасне втручання людини в інші форми життя носить надлишковий характер, і ситуація швидко погіршується, що викликає необхідність зміни технологій, економіки та ідеологічних структур взаємини людини з іншими формами життя
- Основна ідеологічна зміна — визнання якості життя людини найважливішим показником

**Хартія Землі – це декларація
фундаментальних етичних
принципів для побудови
справедливого, сталого і мирного
глобального суспільства в 21
сторіччя**

www.earthcharter.org

Роль громадськості у вирішенні екологічних проблем

- Бажання змінити своє життя і готовність до відповідальності – основний принцип дій
- Розвиток починається зсередини. Доки людина не матиме бажання змінити себе саму, своє життя, ніхто інший не зможе за неї це зробити, їй допомогти

Єдність – сила громади

Запорукою успіху є об'єднання громади навколо спільних проблем та інтересів. Якщо ми всі за одно, якщо ми разом, якщо ми об'єднуємо свої зусилля на шляху до досягнення поставлених перед нами цінностей – ми відчуваємо турботу і підтримку інших, ми відчуваємо свою силу і віримо у наші перемоги

Участь – умова розвитку

Без участі **кожного** члена громади марно сподіватися на належний розвиток громади. **Участь** відкриває можливість самореалізації, обговорення різних проблем та варіантів рішень, пошуку оптимальних шляхів розвитку, залучення людей до вирішення питань, що впливають на їх життя

Принципи роботи громади

- Обізнаність
 - Готовність до навчання
- Спільне вирішення конфліктів
- Позитивне мислення, гнучкість
 - Відкритість до взаємодії
 - Партнерство

Як працювати?

- Інформація
- Консультація (визначити проблеми, запропонувати альтернативні шляхи вирішення та прислухатися до зворотної реакції)
- Спільне прийняття рішень (заохочувати інших ділитися додатковими ідеями та альтернативними варіантами та спільно приймати рішення щодо наступних дій)
- Спільні дії (групи з різними інтересами не лише спільно вирішують, що для них краще, але й налагоджують партнерські стосунки для спільних дій)
- Підтримка незалежних дій громадськості (допомога іншим зробити, що вони хочуть, можливо, за допомогою грантів, порад та підтримки)

Питання для самоконтролю

- Що таке екологічна етика?
- Які основні напрямки екологічної етики ви знаєте? Коротко охарактеризуйте кожен із них?
- Що таке глибинна екологія?
- Що таке Хартія Землі?